

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e24020/facsimile.pdf> (tilgået 04. august 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Ordføreren: Ved Regeringens Overgang fra den ene Konge til den anden kan optages ved Udsættelse af Udsættelse dertil foresatte Forslag, eller om man søger Diet nærmest og uafbrudt paa det konstitutionelle Princip af Gjenmædighed, og derfor ønsker det for ønskeligt, at Rigsdagen sammentræder (sa hurtig som muligt).

Ordføreren: Jo, jeg har saavidt muligt sat mig ind i Udsættelses Bemaerkning og har dog ikke funnet forsaar, hvorfor et saadant Udsættelse, som det har foreslaaet, skulde være nødvendigt; thi enhver Rigsdag er opløst, saa er der ikke Spørgsmaal om, at det jo er den ene opløst; er den opløst, saa er der ingen Rigsdag, saa kan den ikke samle sig paany i dette specielle Tilfælde. Vi kunne ikke foresætte, hvilke Forslag der høre under til Rigsdagens Oplosning; der kunde jo netop høre under saadanne Forslag til dens Oplosning, at man mindst kunde ønske, at den som sammen, og da at give den en Anseelse til at træde sammen, føres mig at være et meget yverligt Forslag, og som jeg for mit Beskedenhed træer ikke kan gøre an.

Ordføreren: Jeg vil meget nødig gøre ind i nogen detaljeret Fremstilling af disse Forslag, der let kunde blive meget ufuldt. Jeg vil blot minde om Udsættelses Beskæmmelse, at Rigsdagen skal sammentræde uden Sammenbrud 14 Dage efter Kongens Død. Nu er det vist, at hvis Rigsdagen er opløst, og nye Valg først skulle ske i en Tid, der ligger længere borte fra Kongens Død end 14 Dage, saa er det umuligt, at nogen Rigsdag kan sammentræde 14 Dage efter Kongens Død, naar man ikke giver en udtrykkelig Regel, saaledes som ogsaa i flere fremmede Forfatninger er gjort, det er nemlig hvide den opløste Rigsdag at leve op igjen. Fremdeles opbaaer det Spørgsmaal: Skal man lade den gamle Rigsdag leve op igjen, naar der er valgt en anden Rigsdag, men dennes Functionstid dog endnu ikke er begyndt, eller skulde man i saa Tilfælde ikke tillade den nyvalgte, at træde sammen, uagtet den i saa Fald kommer til at virke fra en tidligere Tid end ellers? Det kan jo nemlig meget let tænkes, at de nye Valg have fundet Sted inden 14 Dage efter Kongens Død. Det er vistnok et meget forregtet Tilfælde, at have taget Hensyn til; men vi have imidlertid ikke gjort andet, end hvad man i flere fremmede Forfatninger har gjort, og søgt at give en bestemte Regel, end Udsættelse har gjort, thi en saadan kan virkelig være fornøden.

Ordføreren: Jeg forbeholder mig at frembringe det nødvendige Indbringingsforslag herom, fordi jeg ønsker det mindre uagtigt, at en Rigsdag kommer sammen, end at en Rigsdag, som det ikke burde komme sammen, ikke kommer sammen.

Røder: Jeg har et Par Bemærkninger at gøre ved Comiteens nye § 13. Jeg træer nemlig, den der tillægges et Tilfælde, som den ikke har berørt, nemlig at Kronprindsen var udsat. Det kommer altsaa til at hedde: „Et Thronfølgeren fraværende, eller har han, hiansk myndig, ikke aflagt Et paa Grundloven, eller er han ude af Stand til at regjere, eller er der ingen Thronfølger, eller er Thronfølgeren udsat.“ (Væter.) Jeg vil give mine Herre opmærksomme paa, at det er et Udtryk, som ogsaa findes i andre Constitutioner, og at det netop er udtrykt i andre Forfatninger paa samme Maade, som jeg har foreslaaet. Jeg maa tillige bemærke, at det sidste Udtryk „levet Regeringen af Ministerradet“ ikke synes at være ganske passende paa det næstfølgende Tilfælde. Et Kronprindsen fraværende, eller har han, hiansk myndig, ikke aflagt Et paa Grundloven, har hverken Ministerradet eller Rigsdagen Ret til at gøre end at følge Grundlovens Bestaaelse, og jeg indseer ikke, at man da kan bruge det Udtryk, at Regeringen føres af Ministerradet, indtil Beskæmmelse er taget af Rigsdagen.

Røder: Foruden de nyomvante Tilfælde, i hvilke Rigsdagen netop med Ret kan træde ind, at skulle tage nogen saadan Beskæmmelse, som anføres i § 13, der endnu nævnes det, hvor der ved Kongens Død er en valgt Rigsforstander tilstede, som endnu ikke har aflagt Eden paa Rigsdagen. Endvidere nemlig Rigsforstanderen fremtræder for Rigsdagen og aflægger Eden, kan det ikke fornøden ham strax at overgive Regeringen.

Det den af Udsættelse retigende § 14 forekommer mig ogsaa at være ønskeligt. I Paragrafens Begyndelse tillægges

Rigsdagen Ret til at fastsætte den Tid, inden hvilken den fraværende Thronfølger eller Regent har at vende tilbage; men der tilløses ikke, hvilken Virkning det vil have, naar et saadant Forslag ikke efterfølges. Et Forslag, der let kan drage betænkelige Følger efter sig, burde vistnok ikke fastkomme snart. Endelig er der i Paragrafens Slutning saadant ordret set et af de Tilfælde, hvor Rigsdagen udsættelsesvis maa være berettiget til at udvæle et Regent. § 13 nævner almindeligt, at Ministerradet skal føre Regeringen indtil Rigsdagens nærmere Beskæmmelse, hvis Thronfølgeren selv er ude af Stand til at regjere, men i § 14 bestemmes det kun, at et Regent skal udværes for det Tilfælde, at Thronfølgeren er uansvarlig og et Regent ikke allerede er valgt, hvorimod der her ikke taget Hensyn til de andre Tilfælde, under hvilke Thronfølgeren, uanset hans Myndighed, kan være udvalgt til selv at regjere.

Ordføreren: De forskjellige Reactionsbemærkninger, der ere fremkomne, og de Forslag, som indsees dertil, skulle naturligvis blive taget under Overveelse i Udsættelse, men det vilde neppe i dette Øjeblik være hensigtsmæssigt at gøre ind paa en nærmere Beskæmmelse af, hvorvidt de ere gavnlige eller ikke. Jeg skal kun bemærke et Par Ord, som er nævnt af den ærte Rigsdagsmand, der også satte sig, nemlig at Forslaget ikke skal strax, naar det blot er sagt, at det tillægges Rigsdagen Ret til at fastsætte den Tid, inden hvilken den fraværende Thronfølger har at vende tilbage, medens der ikke tilløses, hvilken Virkning Udsættelsen af at efterfølge et saadant Forslag vil have. Det forekommer mig dog at være ganske klart, at naar denne Ret er givet den fraværende Rigsdag, har den fornøden Rigsdag af den Ret, som er fornøden, og man behøver neppe i Grundloven at opstille nogen Grundlovsbestaaelse. Det ligger formentlig i Sagens Natur, at naar det er Rigsdagen, der har den Myndighed, hvorefter der er Spørgsmaal, vil den ogsaa kunne give sin Beskæmmelse i denne Henseende den fraværende Regering, men jeg ønsker det mindre fornøden og mindre påfærd, saaledes forud i Grundloven at opstille Tvangstradfor for Tilfælde, som man dog i sig selv mere for Fuldmyndighedens Skyld vil sætte, end fordi man træer, at der let vil blive Spørgsmaal om deres Indtræden.

Ordføreren: Jeg skal blot for Næstfølgendes Skyld tillade mig den Bemærkning ved Hensyn til § 13, at forsaar det Tilfælde, der er gjort til § 8 under Tit. b angaaende Eden og dens Beskæmmelse i Statsraadet, i sin Tid maatte vinde Pluralitet, er det en Særlighed, at der maa foregaa en Forandring i § 13, med i saa Fald de Ord „eller har han, hiansk myndig, ikke aflagt Et paa Grundloven“ maatte udgaa.

Ordføreren: Hvis ingen flere vilde ytre sig, kunne vi gaae over til de følgende §§ 15 og 16, der vel ogsaa kunne behandles under det. Den ærte Ordfører har Øret.

Ordføreren: § 15 i Udsættelse lyder saaledes: „Kongens Givilliste bestemmes for hans Regeringstid ved Ven. Derved fastsættes tillige, hvilke Givilliste og andre Statsindtækte skulle henføres til Givillisten.“

Dertil er føiet en Anmærkning: „Om Givillisten for den næstfølgende Konge vil en altsidig Beskæmmelse blive meddeelt Rigsforvaltningen.“

§ 16 lyder saaledes: „For Rettemændene af det Kongelige Hus kan der bestemmes Appanager ved Ven. Appanagerne kunne ikke uden Rigsdagens Samtykke nydes udenfor Landet, medmindre alle behøvede Contracter herved er indgaaet.“

Hermed har Udsættelse gjort følgende Bemærkninger: „Ved Udsættelse § 15 vilde man sig at foreslaa det Tilfælde, at Givillisten ikke kan behandles med Givillist. Dette ligger vistnok ganske i Forholdets Natur, thi der er kun Tale om de særlige Indtægter, der tillægges Kongen, eller om de Statsindtækte, hvis Brug skal tilkomme ham, og om hvis Pluralitet eller Behandling der saaledes ikke kan være Tale; men en delstemt Udvalgte af denne Regel vil dog maaske ikke synes urigtig.“

Den Anmærkning, der i Udsættelse findes ved næstfølgende Paragraf, skal naturligvis ikke gaae over i Grundloven. Det er kun til Rigsforvaltningens Efterretning sagt, at der om vor utværlig